

**M U N I
M E D**

**Legislativa omamné a psychotropních
látek**

Opioidní analgetika

Nesteroidní protizánětlivé látky

Spasmolytika

Eva Dražanová

Farmakologický ústav LF MU Brno

Omamné a psychotropní látky

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozd. předpisů

Nařízení vlády č. 463/2013 Sb o seznamech návykových látek

(v novelizaci nařízení č.30/2018 Sb.)

Český lékopis

- tabulka 1

Pravidla preskripce OPL

- modrý pruh
- striktní evidence formulářů
- e-recept s příznakem „vysoce návyková látka“
- 1 originál + 2 kopie (průpisy)
- jen jeden druh LP na formuláři

- uchovávání v trezoru, kontrola 5 let zpětně

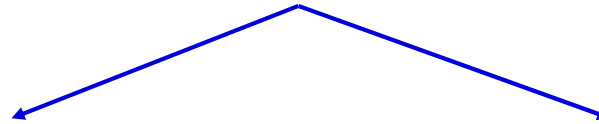
Pořadové číslo tiskopisu		Kód obecního úřadu obce s rozšířenou působností ^{*)}	
Kód zdravotní pojišťovny:	Recept na léčivé přípravky obsahující omamné látky seznamu I a psychotropní látky seznamu II		
Jméno a příjmení:			
Číslo pojištěnce:		Datum narození:	
Adresa:		Telefonní číslo pacienta:	
Rp.		Úhrada pojišťovnou Kč	
Datum:		Razítko poskytovatele Jmenovka* a podpis Předepisujícího lékaře	
Přijal:	Připravil:	Vydal:	Poř. č.

Pořadové číslo tiskopisu		Kód obecního úřadu obce s rozšířenou působností ^{*)}	
Razítko poskytovatele:		Datum:	
		Oddělení:	
Žádanka na léčivé přípravky obsahující omamné látky seznamu I a psychotropní látky seznamu II			
Silně orámovanou část vyplní lékárna			
Predpis:		Kč	
Celkem:		Kč	
Předepisující lékař:	Vedoucí lékař:	Razítko lékárny:	
Espezoval: (datum, podpis)	Přijal: (datum, podpis)		

Farmakoterapie bolesti

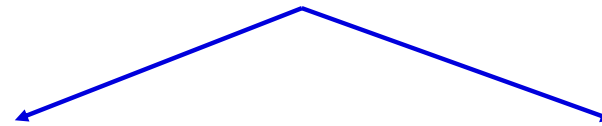
Opioidní analgetika, nesteroidní antiflogistika, spasmolytika

Léčiva tlumící bolest

Opioidní analgetika

Neopioidní analgetika

Nesteroidní protizánětlivé látky

Analgetika - antipyretika

Bolest

Akutní bolest

- Krátkodobá
- Identifikovatelné podněty
- Po zhojení poraněné tkáně ustává
- Neopakuje se

Chronická bolest

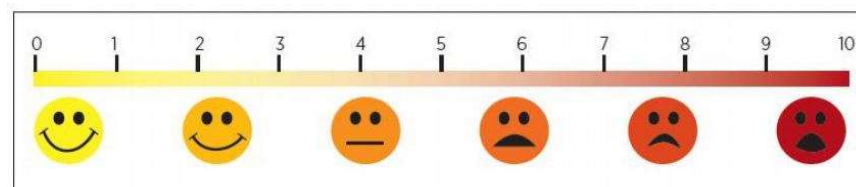
- Trvá déle než 6 měsíců
- Podněty nejsou vždy identifikovatelné
- Doprovázená psychickými fenomény – deprese, úzkost
- Vyžaduje opakované farmakologické či jiné lékařské zásahy

Porodní bolest

- patří k nejsilnějším bolestem přesto, že před porodem stoupají prahové hodnoty pro somatickou i viscerální bolest
- na tkáň je vyvíjen nadměrný tlak, jsou silně napínány a dochází v nich k laceracím
- poškozené tkáň jsou zaplavovány bradykininem, H⁺, K⁺, histaminem a serotoninem
- vyvolání stresu → ↑ kortizolu, adrenalinu, noradrenalinu, dopaminu → somatická a psychická reakce

Opakování: obecné zásady farmakoterapie

Třístupňový analgetický žebříček WHO

1. stupeň (VAS 0-4)

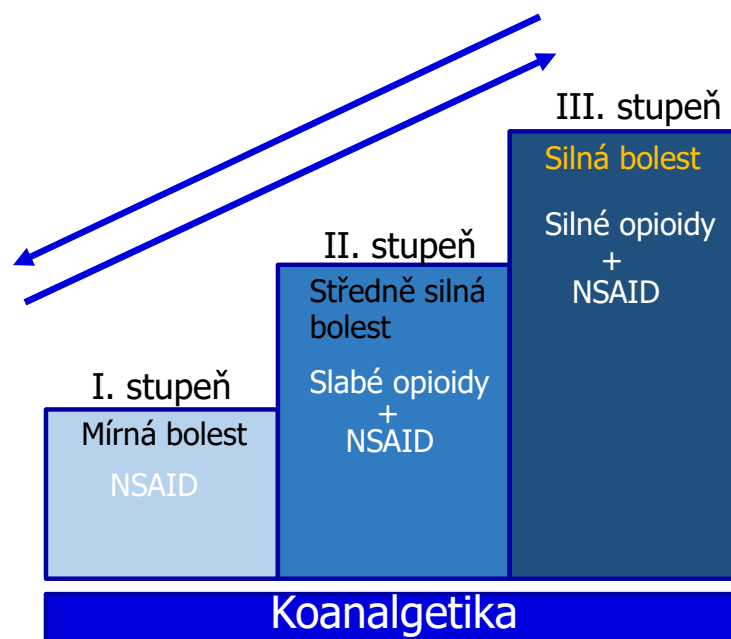
2. stupeň (VAS 4-7)

3. stupeň (VAS 7-10)

Akutní vs. chronická bolest – jak postupujeme?

Step down – akutní bolest

Step up – chronická bolest

Koanalgetika

- Co jsou to koanalgetika?
- Jaké farmakoterapeutické skupiny (léčiva) mezi ně patří?
- V jakých indikacích jsou nejčastěji používána?

Koanalgetika

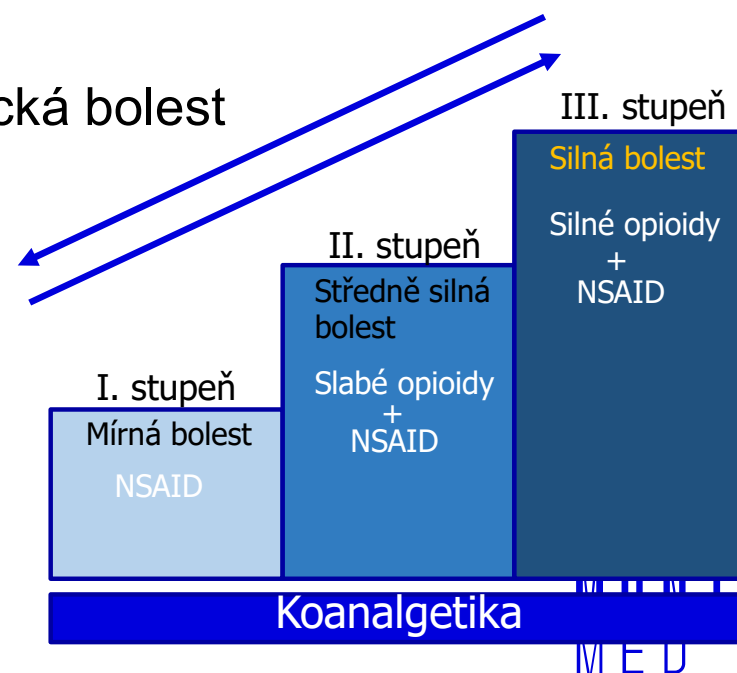
= léčiva, ale kombinují se s opioidními či neopioidními analgetiky s cílem zvýšení analgetické účinnosti

→ jejich primární indikace není analgesie

– Nejčastější indikace: chronická bolest, neuropatická bolest

– Používáme:

- Antidepresiva
- Antiepileptika
- Glukokortikoidy
- Bisfosfonáty
- Myorelaxancia
- Spasmolytika
- Kapsaicin – heat shock proteiny

Opioidní vs. neopioidní analgetika

Opioidní analgetika

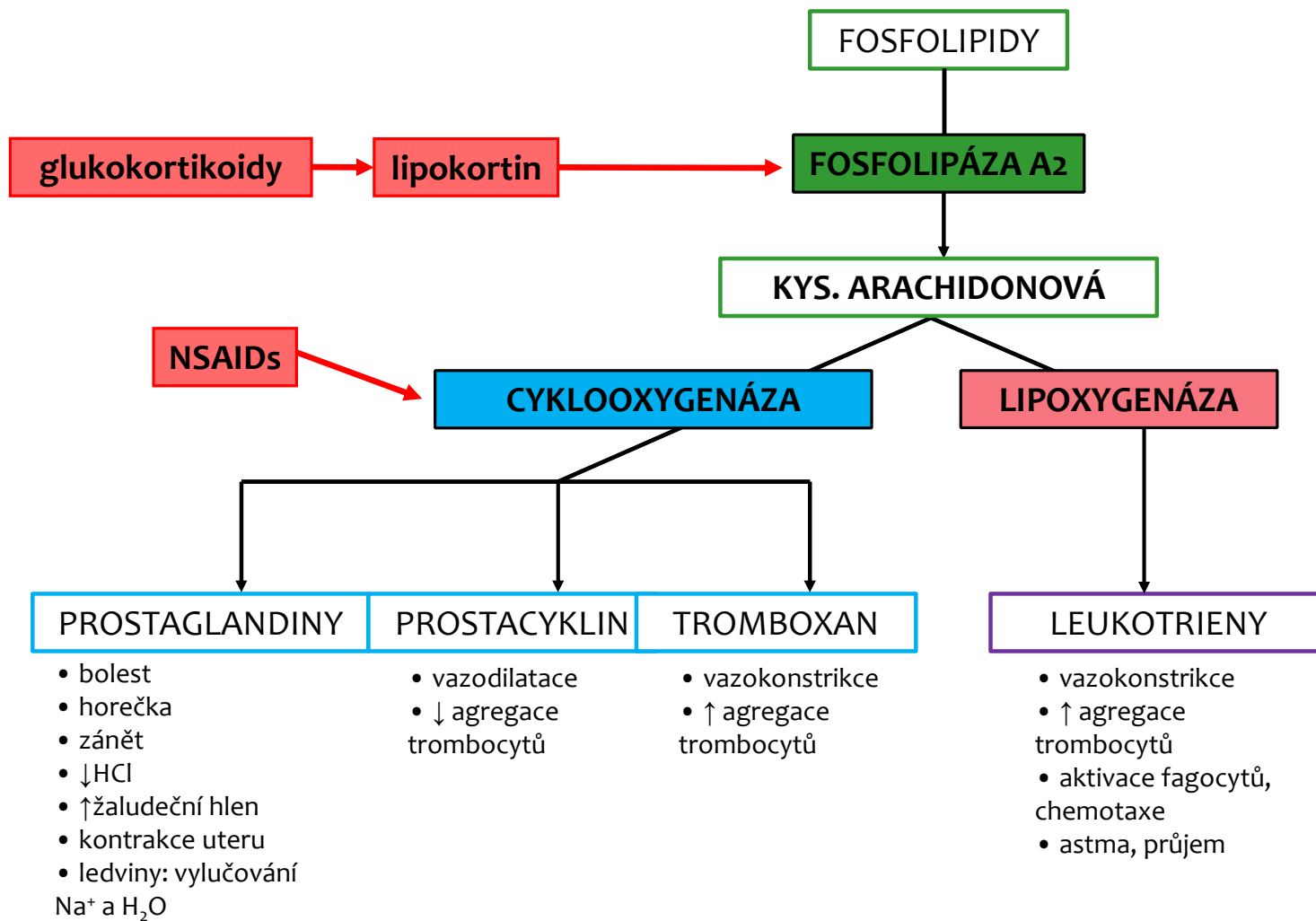
- MÚ: agonisté opioidních rp.
video
- NÚ: CNS + periferie
- Tolerance, závislost
- Pouze na lékařský předpis
(klasický či s modrým pruhem)

Neopioidní analgetika

- MÚ: inhibice COX
- NÚ: GIT, nefro-, KVS toxicita
- Stropový efekt
- Na lékařský předpis nebo
volně dostupná (OTC)

Tolerance, závislost

- Jak byste vysvětlili tyto pojmy?
- U kterých analgetik je pozorujeme?
- Za jak dlouho vzniká?
- Jak se jim snažíme předcházet?
- Rotace analgetik – proč?
- Fyzická x psychická závislost – rozdíl?

Nežádoucí účinky – NSAID či opioidy?

Žaludeční vředy

Sedace

Euforie

Obstipace

Nefropatie

Astmatický záchvat

Zvracení

Závislost

Kardiotoxicita

Zvýšená krvácivost

Zvýšení pohotovosti ke křečím

Prodloužení 3. doby porodní

Mióza

Hepatotoxicita

Reyův syndrom

Úzkost

Útlum dechu

Tolerance

Spasmolytika

Neurotropní

- Účinkují prostřednictvím VNS → parasympatolytika
- Látky s N⁺ - nepřestupují do CNS:
- **Butylskokopolamin**
- **Fenpiverin**
- **Solifenacin** – močové spasmolyt.
- **Ipratropium** - bronchodilatans

Muskulotropní

- Přímo ovlivňují myocyty → různé mechanismy: blok pomalých Ca²⁺ kanálů, aktivace K⁺ kanálů, zásah do biochemie svalové kontrakce
- **Mebeverin**
- **Pitofenon**

Spasmoanalgetika

= kombinované přípravky spazmolytik a analgetik

- I:**
- spasmy hladkého svalstva různé etiologie (renální a biliární koliky)
 - spasmoanalgesie před a po vyšetřeních či operacích
 - spastická dysmenorhea

Př.:

- Metamizol + pitofenon
- Metamizol + pitofenon + fempiverin

Samostudium + prezentace

Kyselina acetylsalicylová

Diklofenak

Ibuprofen

Paracetamol

Celecoxib

Metamizol

Nimesulid

Morfin

Fentanyl

Buprenorfin

Tramadol

Zjistěte:

- Do které skupiny analgetik látky zařazujeme?
- Jaký je jejich mechanismus účinku?
- Jaká je hlavní indikace, kontraindikace?
- Jsou vhodné pro podání dětem, kojícím či těhotným?
- Farmakokinetika – zvláštnosti?
- Jaké jsou velmi časté a časté NÚ?
- Příklady lékových forem?